FOMENT DE L'ESPERIT EMPRENEDOR AL MÓN RURAL A TRAVÉS DE L'EDUCACIÓ

Què és el projecte Ruralactiva?

Rural Activa és un projecte impulsat per la Fundació del Món Rural (FMR) a partir de 2009, que promou l'emprenedoria en les zones rurals a través de recerques, informes amb propostes i recomanacions, accions de difusió i proves pilot, vinculant totes aquelles entitats de l'àmbit públic i privat que treballen en el foment, la creació i la consolidació d'activitats empresarials en els municipis rurals catalans. La FMR realitza la coordinació i seguiment general del projecte i les diferents accions, treballs de recerca i elaboració d'informes, tasques de coordinació i dinamització de grups de treball pluridisciplinars i transversals, d'impuls i coordinació de plans pilot, de difusió i publicació de les accions i resultats. Els resultats generats són públics i les jornades obertes, tot i que s'adrecen especialment a agents públics de promoció econòmica que treballen en el foment, la creació i la consolidació d'activitats empresarials a les comarques i municipis rurals; agents privats que realitzen tasques d'assessorament i de suport a la creació d'empreses en les zones rurals; persones vinculades amb el sistema educatiu de zones rurals, universitats i experts en emprenedoria; i persones que volen emprendre en comarques rurals.

Àmbits del projecte:

Foment de la iniciativa emprenedora: **inclou entre altres línies, el foment de la cultura emprenedora en el sistema educatiu.**

Creació d'empreses: garantir els serveis de suport per la creació de les empreses i per facilitar la seva consolidació.

Nous jaciments d'ocupació: engloba entre altres línies, la detecció i la investigació dels nous jaciments d'ocupació a les comarques rurals catalanes, per tots els grups de població activa.

Finançament: destaquen les principals línies d'actuació centrades en la millora del coneixement de les fonts de finançament pels emprenedors rurals i el foment per una formació adequada dels emprenedors rurals en matèria de finançament, la investigació en l'adequació de les línies de finançament existents, respecte als nous jaciments d'ocupació, etc.

Innovació i capacitació tecnològica: per convertir les noves tecnologies i les seves aplicacions en un instrument de desenvolupament professional de les persones i les empreses.

Formació i millora competencial: inclou entre altres línies, el foment a l'accés a una formació de qualitat per l'emprenedor rural, investigació de l'adequació de l'oferta formativa als requeriments de l'emprenedor rural, etc.

Cooperació: impulsar xarxes de cooperació entre emprenedors i empresaris per facilitar la millora de la competitivitat.

Per què treballar la cultura i la capacitat emprenedora a l'escola rural?

El foment de l'emprenedoria en les zones rurals catalanes ha de contribuir a dinamitzar la seva activitat econòmica; la creació de noves empreses en les zones rurals oferirà un major ventall de serveis que incrementarà la qualitat de vida de la població rural i ajudarà a mantenir la població existent i atraure nous residents. Però també ha de contribuir a nivell social, formant un capital humà per a fomentar el treball en i per la comunitat local. Una estratègia de futur bàsica per al mon rural és el foment de la capacitat, competència, cultura i actitud emprenedora entre els més joves a través de l'educació, i vinculant-ho amb el coneixement de l'entorn, per afavorir la identificació i l'arrelament a la població d'origen. El currículum d'etapa de l'educació primària i secundària, inclou el concepte de "competències bàsiques" dins els components del currículum i fixa l'adquisició de les competències per part de l'alumnat com a referent bàsic de l'acció educativa de cada equip docent d'etapa. Una d'aquestes competències és la de l'autonomia i iniciativa personal (és l'adquisició de la consciència i l'aplicació d'un conjunt de valors i actituds personals interrelacionades, com la responsabilitat, la perseverança, el coneixement de si mateix i l'autoestima, la creativitat, l'autocrítica, el control emocional, la capacitat d'elegir, d'imaginar projectes i portar endavant les accions, d'aprendre de les errades i d'assumir riscos).

És dins aquest marc, que els centres educatius han de realitzar el seu projecte educatiu de centre; i incorporar si ho creuen necessari alguna activitat per tal de fomentar la iniciativa emprenedora entre el seu alumnat. En aquest sentit la realitat de l'escola rural i en especial de les ZERs (zones d'escola rural) és un espai idoni per dur a terme aquest projecte.

El Programa d'emprenedoria a l'escola rural – breu descripció

"Emprendre a la meva Escola" és un projecte dissenyat per fomentar la cultura emprenedora a l'Educació Primària a través de diferents propostes didàctiques i activitats adreçades a l'alumnat. L'objectiu final és desenvolupar actituds i habilitats emprenedores entre l'alumnat, començant des dels primers anys d'escolarització, per ajudar a desenvolupar les potencialitats de contribució a la millora social de les persones i que això ens porti a una integració social més eficaç i satisfactòria.

Durant el curs escolar l'alumnat crea i gestiona una cooperativa (s'estableix una junta directiva, s'escull un nom, es marquen uns estatuts...) en la que fabriquen productes que posteriorment es venen en un mercat/fira del seu poble un cop a l'any.

El sentit seqüencial del projecte –des de la descoberta de capacitats, passant per la creació i gestió d'una cooperativa educativa, fins a la valoració dels resultats- està basat en la recerca d'una manera diferent de treballar amb les i els alumnes de Primària, aprofitant les competències bàsiques que no s'han d'entendre com a complementàries, sinó com a innovadores i integrades en el currículum. A més, aquests continguts emprenedors han d'incorporar-se al procés educatiu a partir d'un enfocament global, integrats en els diferents blocs de les diferents àrees que composen el currículum de l'Educació Primària. A mode d'exemple, a l'hora de gestionar una cooperativa cal aplicar coneixements de matemàtiques i comptabilitat per quadrar la tresoreria i fer el balanç econòmic, cal aplicar coneixements en plàstica per dissenyar la imatge corporativa i el màrqueting de la cooperativa i cal aplicar coneixements en expressió oral per exposar i difondre el projecte que cada escola (cooperativa) vol dur a terme.

L'alumnat se situa davant del repte de crear i gestionar un projecte de manera real. El conjunt d'activitats que poden desenvolupar-se a l'aula (com l'observació i l'exploració de l'entorn, la planificació i l'organització de la feina, la realització de diferents tasques, l'assumpció de responsabilitat i la presa de decisions) fan possible l'adquisició d'aprenentatges significatius, útils per al desenvolupament personal i professional dels participants, que contribueixen, a més, al desenvolupament de l'autonomia i la iniciativa personal. No cal deixar de banda, que dur a terme aquest projecte a l'aula fomenta especialment el treball en equip i, sobretot, la presa de decisions en grup.

El projecte proposa una metodologia on l'alumnat és protagonista i centre del seu propi aprenentatge. Es basa en un treball a partir de la pràctica on l'aprenentatge és actiu, cooperatiu i significatiu. Per això, la relació entre el centre educatiu i el seu entorn ha de ser present diàriament.
Per a realitzar aquest projecte, es treballa conjuntament amb l'empresa pública del Govern d'Astúries, "Valnalón, Ciudad Tecnológica" creadora del projecte EME. Aquesta empresa té una trajectòria de més de 18 anys en el desenvolupament de la cultura emprenedora en el sistema educatiu asturià i estatal i disposa del material educatiu i l'experiència necessària per poder fomentar l'esperit emprenedor a l'escola primària rural catalana d'una manera àgil, adaptada i eficaç.

Continguts:

Neix un emprenedor/a: Descobriment de les capacitats personals.
Neix una empresa: Es genera la idea de negoci i cal escollir la forma empresarial i dissenyar la seva constitució (aportació de capital i càrrecs, tràmits i gestions, etc.).
Tirem endavant!: Es dissenya la imatge corporativa, la publicitat i la comunicació.
Aquesta empresa val molt: S'aborda la comptabilitat de l'empresa i eines com el llibre comptable i conceptes com tresoreria, inversió i finançament, etc.
Amb el cap i les mans: Es treballa amb tècniques i models de fabricació.
La venda i els resultats: La venda és el concepte que es desenvolupa en aquesta apartat: des de la preparació del punt de venda fins al tracte amb el client, tràmits i gestions, etc. Un cop realitzada es treball amb els resultats, el retorn d'inversió i els beneficis.
Criteris de seqüenciació: Es treballen els processos de presa de decisions.

Orientacions metodològiques:

Treball transversal de les matèries d'estudi.
Ensenyament-aprenentatge a partir de la pràctica.

Recursos didàctics:

Quadern de treball per a l'alumne i Guia didàctica pel professor
Portal educatiu (interacció amb altres centres que participen del programa)
Tallers complementaris
Imatge corporativa
Correu electrònic
Etiquetatge i envasat
Disseny del punt de venda
Accions formatives pel professorat i visita a Astúries
Tutories (presencials i on-line)
Reunions de seguiment

Calendari i àmbits de desplegament:

Durant el curs 2011-2012 es desenvolupa a diferents municipis rurals de l'Alt Urgell, el Berguedà, la Cerdanya, les Garrigues, la Noguera, el Montsià, Osona, el Pallars Jussà, la Ribera d'Ebre, el Segrià i la Terra Alta. El curs següent s'avaluarà la implantació a totes aquelles escoles rurals que ho sol•liciten a la resta d'àmbits territorials.

Incidència territorial el curs 2011-2012:

Província	Comarca	Nombre d'escoles
Barcelona	Berguedà	6
Barcelona	Osona	3
Lleida	Alt Urgell	2
Lleida	Cerdanya	5
Lleida	Garrigues	1
Lleida	Pallars Jussà	1
Lleida	Segrià	7
Tarragona	Montsià	2
Tarragona	Ribera d'Ebre	1
Tarragona	Terra Alta	5
		33

Font: elaboració pròpia.

Col·laboradors:

La iniciativa, impulsada per la FMR en el marc del projecte Ruralactiva, compta amb la participació dels centres educatius que s'han sumat a la iniciativa. Per a realitzar aquest projecte, s'ha treballat conjuntament amb l'empresa pública d'Astúries, Valnalón, Ciudad Tecnológica. Aquesta empresa desenvolupa el programa "Emprender en mi escuela" a la seva comunitat autònoma i ha assessorat tant en el disseny del projecte, en la formació dels professors com amb el material educatiu per a alumnes de primària per fomentar l'emprenedoria a través de la creació d'una cooperativa.

Han contribuït en la difusió del projecte el Secretariat de les Escoles Rurals i l'Observatori de l'Educació Rural de Catalunya que han facilitat el contacte amb les escoles. Els Serveis Territorials del Departament d'Ensenyament a les Terres de l'Ebre, la Catalunya Central i Lleida han organitzat actes en els quals es presentava el projecte i que van permetre arribar al professorat. A més, Ensenyament també atorga un reconeixement oficial a la formació que han rebut els professors per poder desenvolupar el programa de foment de les capacitats emprenedores.

A la comarca del Berguedà es col·labora amb el Consorci de Formació i d'Iniciatives Cercs-Berguedà per realitzar el seguiment del projecte en aquesta comarca.

RuralActiva i suports al projecte EME

El model RuralActiva és un projecte impulsat i coordinat per la FMR el 2009, que desitja promoure l'emprenedoria i la creació de noves empreses en les zones rurals. En el marc de RuralActiva es treballen de manera paral·lela diferents aspectes estratègics amb la implicació i de manera conjunta (partenariats) amb els principals agents públics i privats que hi intervenen.

Aquest any s'ha treballat amb el foment de la capacitat emprenedora a les escoles (EME), l'impuls d'una plataforma web que centralitzi la informació sobre emprenedoria i ofereixi serveis per als emprenedors rurals, i la detecció dels nous jaciments d'ocupació, entre altres.

La iniciativa EME, impulsada per la Fundació Món Rural des del 2010 dins de RuralActiva, ha rebut el suport actiu dels Departaments d'Economia i Coneixement i d'Empresa i Ocupació, a través de la Xarxa Inicia i el Fons Social Europeu.

La Fundació del Món Rural està impulsada pel Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural.

Bibliografia i enllaços:

El projecte RuralActiva: www.ruralactiva.net

L'Empresa Valnalón: www.valnalon.com

Observatori d'Educació Rural de Catalunya: http://oberc.fmr.cat/

Secretariat d'Escola Rural de Catalunya: http://erural.pangea.org/

Libro verde: El espíritu empresarial en Europa: http://www20.gencat.cat/docs/treball/06%20-

Com finançaré el meu projecte? Crear empresa al món rural. Conclusions de la jornada organitzada a Vic el 4 /3/ 2010: http://www.fmr.cat/web3/web/ct/activitats_detall.php?id=136

Projecte Territori Emprenedor de la Diputació de Barcelona: http://www.diba.es/promoeco/mpel/ba_09.asp

Mapa de projectes estratègics locals: http://www.diba.es/promoeco/mpel/default.asp